

РЕШЕНИЕ

№ 98

гр. София, 17.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 15-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Даниела Дончева

Членове: Красимир Маринов
Капка Павлова

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Даниела Дончева Въззивно търговско дело № 20211001000692 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба, подадена от синдика на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ В.И. Г., както и по въззивна жалба от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./, чрез управителя Д. А. П. срещу Решение № 260834 от 26.05.2021 г., постановено по т.д. № 2449/2020 г. по описа на Софийски градски съд, с което са отхвърлени исковете на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./, предявени чрез управителя Д. А. П. с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ТЗ за установяване несъществуването на предявени и приети в производството по несъстоятелност на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ вземания на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД за сумата от 1 400 000 лева, представляваща пазарна стойност на 5 000 метрични тона пшеница, дължима по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., за сумата от 823 267,52 лева – обезщетение вместо изпълнение на поето със складови разписки №6/15.08.2018 г., №7/17.08.2018 г. и № /17.08.2018 г. задължение за предаване на вложени в склад на ищеца 3 080 метрични тона пшеница, доставени от „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД за „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД и за сумата от 97 593,42 лева – разноски за обезпечаване и събиране на приети в несъстоятелността вземания. Съдът е осъдил „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ да заплати в полза на Софийски градски съд, на основание чл. 694, ал. 7 от ТЗ, сумата от 23 208,61 лева – държавна такса върху цената на отхвърлените искове, която да се събере от масата на

несъстоятелността.

За да постанови обжалваното решение, първоинстанционният съд е приел предявеният иск с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 от ТЗ за сумата от 1 400 000 лева, представляваща пазарна стойност на 5 000 метрични тона пшеница, дължима по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., за допустим като подаден в преклузивния срок, но по същество е счел същият за неоснователен. Съдът е приел, че предвид разпоредбата на чл. 644 от ТЗ при липсата на изрично изявление на синдика за прекратяване на процесния договор, то той обвързва валидно длъжника по несъстоятелността. Посочено е, че ищецът не е провел доказване относно изпълнение на задължението си да предаде стоката от 5000 метрични тона пшеница на купувача, поради което и дължи връщане на нейната парична равностойност съобразно чл. 617 от ТЗ. По втория иск с правно основание чл. 694, ал. 1, т.2 от ТЗ за обявяване несъществуването на прието за удовлетворяване вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на задължението за доставяне на 3080 метрични тона пшеница, вложена в склад на ищеца в качеството му на влогоприемател, съдът е изложил, че съглашението следва да се квалифицира като договор за влог в публичен склад по смисъла на чл. 573 от ТЗ. В решението са изложени правни изводи, че ищецът, в качеството му на влогоприемател, е загубил фактическата власт върху признатите в складовите му разписки за доставени количества пшеница и не е изпълнил поетото задължение да ги достави в определено от „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД местоназначение, поради което и дължи претендираното обезщетение за вреди от неизпълнението. Първоинстанционният съд е счел, че и третият отрицателен установителен иск за прогласяване несъществуването на приети в несъстоятелността вземания за разноски в размер на 97 593,42 лева е неоснователен, т.к. ответникът е представил писмени доказателства, от които е видно плащането на сумите, независимо, че същите не са присъдени от решаващ орган.

Във въззивната жалба, подадена от синдика на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ В.И. Г., са инвокирани оплаквания за неправилност на решението, като постановено в нарушение на материалноправни норми. Твърди се, че ответникът „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД не е придобил по процесния договор правото на собственост върху 5000 метрични тона пшеница, поради което и неправилно първостепенният съд е установил дължимост на паричната равностойност на стоката в пълен размер. Жалбоподателят излага, че с обявяване на „РХ Комодитис“ ЕООД в несъстоятелност договорът за покупко-продажба от 13.04.2018 г. е бил развален автоматично по смисъла на чл. 89 от ЗЗД и на ответника се дължи връщане само на авансово заплатената сума в размер на 1 340 428,09 лева. По втората претенция срещу прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност вземане в размер на

823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на задължението за доставяне на 3080 метрични тона пшеница, жалбоподателят счита, че съдът неправилно е квалифицирал правоотношението между страните по делото като такова по договор за влог в публичен склад и че приетото вземане е недължимо. Моли въззивната инстанция да отмени изцяло решението и да уважи предявените иски.

Във въззивната жалба, подадена от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./, чрез управителя Д. А. П., са изложени оплаквания за неправилност на първоинстанционното решение. Поддържа се, че договорът от 13.04.2018 г., сключен между страните, е прекратен и на ответника се дължи връщане единствено на авансово заплатената сума по него. Жалбоподателят излага доводи, че по отношение на приетото за удовлетворяване по реда на чл. 692 от ТЗ вземане в размер на 823 267,52 лева липсва облигационно правоотношение между страните по делото, както и че това вземане е прието за удовлетворяване в друго производство по несъстоятелност с длъжник трето за спора юридическо лице – „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД /н./. Твърди, че вземанията на ответника за разноси в размер общо на 97 602,42 лева са недължими до влизане в законна сила на съдебен акт, с който да бъдат присъдени в негова полза. В подкрепа на доводите си прилага към въззивната жалба молба по МАД № 9/2018 г., изхождаща от ответника „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД до Арбитражен съд при БТПП и определение от 22.08.2019 г., постановено по същото арбитражно дело от АС при БТПП, с което е възстановена по сметка на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД арбитражна такса поради прекратяване на производството срещу „РХ Комодитис“ ЕООД /н./. Моли въззивната инстанция да отмени изцяло решението и да уважи предявените иски.

Въззиваемата страна „Витера Румъния“ ООД (с предишно наименование „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД) излага доводи за неоснователност на въззивните жалби. Твърди, че първоинстанционният съд правилно е приел, че договорът от 13.04.2018 г. между страните по делото не е бил прекратен поради липсата на изявление от синдика на дружеството в несъстоятелност за прекратяването му, съобразно чл. 644, ал. 1 от ТЗ. Излага, че в производството по несъстоятелност е прието за удовлетворяване вземането в размер на 1 400 000 лева – парична равностойност на 5000 метрични тона, а евентуалната претенция за вземане в размер на авансово

платената сума по договора не е разгледана, поради което и неоснователни били оплакванията в жалбите. Поддържа, че по делото е доказано наличието на правоотношение по договор за влог в публичен склад между страните чрез приетите по делото складови разписки и ищецът носи отговорност на складодържател/влогоприемател, като дължи обезщетение за неизпълнение на задължението си за неосвобождаване на 3080 тона пшеница. Твърди, че изводът на първостепенния съд за дължимост на приетите за удовлетворяване вземания за разноси в общ размер на 97 593,42 лева е правилен. Моли въззивния съд да потвърди обжалваното решение.

Апелативен съд – София, упражнявайки правомощията си съобразно чл. 269 от ГПК, като провери обжалвания съдебен акт във връзка с оплакванията в жалбата и събраните доказателства, приема следното:

Въззивните жалби са процесуално допустими като подадени от надлежна страна в законния срок. Разгледани по същество същите са частично основателни.

Съобразно **т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. дело № 1/2013 г., ОСГТК на ВКС** ограниченията в обсега на въззивната дейност се отнасят само до установяване на фактическата страна на спора, но не намират приложение при субсумиране на установените факти под приложимата материалноправна норма. С оглед, което въззивният съд не следва да установява повторно фактическата страна на спора, извън въведените в жалбата оплаквания.

Настоящият въззивен състав, след като обсъди доводите на страните и направи съвкупна преценка на събраните по делото писмени и гласни доказателства, намери за установено от **фактическа и правна** страна следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с отрицателни установителни иски за установяване несъществуването на вземания на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД, приети за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с определението на съда по несъстоятелността по чл. 690 ТЗ от 26.08.2020 г., постановено по т.д. № 2115/2018 г., съответно: 1) с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за сумата 1 400 000 лева - главница по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., представляваща пазарната стойност на непарична престация

- 5000 метрични тона пшеница, определена към датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност; 2) с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуване на вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-P/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД и 3) с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 ТЗ за несъществуване на вземане в размер на 97 593,42 лева – разноски за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи иски и извършени разноски пред арбитражен съд, по отношение на които вземания възражението на длъжника до размера на сумата 97 593,42 лева е оставено без уважение.

По делото липсва спор относно установените в първоинстанционното производство факти, като такъв е формиран единствено досежно произтичащите от тях правни последици. Пред въззивната инстанция са събрани писмени доказателства относно етапа на развитие на производството по МАД № 6/2018 г., МАД № 9/2018 г. и МАД № 17/2018 г. по описа на Арбитражния съд при Българска търговско-промишлена палата, като е изискана и информация по служебен път от Арбитражния съд, който е предоставил такава с писмо с вх. № 22468/10.12.2021 г. по описа на Апелативен съд – София.

По отношение на МАД № 6/2018 г. се установява, че същото е спряно на 03.07.2019 г. на основание чл. 637, ал. 1 от ТЗ, като е било образувано на 10.09.2018 г. пред Арбитражен съд при Българско търговско-промишлена палата от „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД срещу „РХ Комодитис“ ЕООД и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД при условията на солидарна отговорност за предаване на 5000 метрични тона българска пшеница с качествени характеристики съгласно договор № 400-454-P/13.04.2018 г. за покупко-продажба, изменен и допълнен с Анекс 1/13.04.2018 г., Анекс 1-A/02.05.2018 г., Анекс 1-B/03.07.2018 г. и Анекс 2/04.05.2018 г., Анекс 2-A/18.05.2018 г., Анекс 2-B/06.08.2018 г., чиято парична равностойност е в размер на 761 500 евро (1 489 364,55 лева по фиксирания курс на БНБ).

МАД № 9/2018 г. е със страни „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД-

ищец и „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, „РХ Комодитис“ ЕООД и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД – ответници, предмет на спора е иск за реално изпълнение, за осъждане на „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, „РХ Комодитис“ ЕООД (поръчител) и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД (поръчител) при условията на солидарна отговорност, за предаване на 3080 метрични тона българска пшеница, чиято обща стойност, съгласно договор за покупко-продажба е в размер на 467 700 евро, като при условията на евентуалност да се приеме, че поръчителите отговарят за паричния еквивалент, а не за изпълнение в натура. При условията на евентуалност е предявен иск срещу „РХ Комодитис“ ЕООД, с който се претендира обезщетяване на вреди в размер на 420 930 евро. Сумата е общата стойност на платените от „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД по договора за покупко-продажба суми за недоставената пшеница, като с този иск се претендира ангажиране на отговорността на „РХ Комодитис“ ЕООД като складодържател. С протоколно определение от 07.05.2019 г. делото е прекратено по отношение на „РХ Комодитис“ ЕООД, т.к. дружеството не е обвързано от арбитражната клауза между другите страни по делото. На 09.08.2021 г. решаващият орган е прекратил производството по делото на основание чл. 637, ал. 2 от ТЗ, поради това, че ответникът „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД е заличен като търговец в Търговския регистър с влязло в законна сила съдебно решение на 29.07.2021 г., а в производството по несъстоятелност на другия ответник „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД е приключило предявяването и приемането на вземания на кредиторите, като с определение от 15.06.2021 г. е одобрен списъкът на приетите от синдика вземания, като е прието вземане на ищеца срещу ответника „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД, произтичащо от договор за продажба на българска пшеница № 400-453-Р/13.04.2018 г./анекси № 1, 1А, 1В, 2, 2А и 2В/ и договор за поръчителство № 2/11.07.2018 г. в размер на 823 267,52 лева, представляващо парична равностойност на вземания за доставка на 3080 метрични тона пшеница към датата на откриване на производство по несъстоятелност. Арбитражният съд е изложил, че приетото вземане в производството по несъстоятелност на „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД съвпада с вземането – предмет на производството по МАД 9/2018 г.

МАД № 17/2018 г. е със страни „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД – ищец и „РХ Комодитис“ ЕООД и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД – ответници. Предмет на делото е иск за осъждане на „РХ Комодитис“ ЕООД (длъжник) и

„Булгрейн Трейдинг“ ЕООД (поръчител) при условията на солидарна отговорност за сумата от 149 599,67 евро, представляващи дължима неустойка за неизпълнение за недоставянето на 6252,86 метрични тона българска пшеница по анекси към Договор за покупко-продажба № 400-454-P/13.04.2018 г., развален частично по отношение на недоставеното количество, ведно със сумата от 2368,85 евро, представляващо обезщетение за забава, в размер на законната лихва върху посочената неустойка от 10.10.2018 г. до 05.12.2018 г. датата на подаване на исковата молба. Делото е прекратено на основание чл. 637, ал. 2 от ТЗ с определение на решаващия орган от 27.09.2021 г., предвид това, че видно от вписванията в търговския регистър по партидите на ответниците в несъстоятелност „РХ Комодитис“ ЕООД и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД вземанията на ищеца-кредитор в производството по несъстоятелност, които вземания са претендирани по МАД 17/2018 г., са приети в производството по несъстоятелност.

По отношение на иска с правно основание **чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за сумата 1 400 000 лева** - главница по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., представляваща пазарната стойност на непарична престация - 5000 метрични тона пшеница, определена към датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, съдът намира следното:

Правният интерес от установяването на вземането произтича както от наличието на надлежно предявено пред синдика вземане по реда и в сроковете по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, така и от наличието на произнасяне от съда по него. Тълкуването на разпоредбата на чл. 694, ал. 1 във вр. ал. 3 от ТЗ води до извода за втората съществена предпоставка за допустимост на иска – наличието на възражение срещу списъците по реда на чл. 690, ал. 1 от ТЗ, като положителна процесуална предпоставка за надлежното упражняване на правото на иск е и произнасяне на съда по несъстоятелността по възражението (решение № 111/13.03.2006 г. по т.д. № 369/2000 г., ТК на ВКС). За предявяване на иска по чл. 694, ал. 1 от ТЗ следва да бъде спазен и 14 – дневният преклузивен срок от обявяване в Търговския регистър на определението на съда, с което е одобрен списъка на вземанията. При извършената служебна проверка по партидата на „РХ Комодитис“ ЕООД в Търговския регистър се установи, че вземането на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД за 1 400 000 лева по сключен договор за покупко-продажба № 400-454-P/13.04.2018 г. е било включено от синдика в изготвения от него

списък с неприетите вземания. Съобразно утвърдената съдебната практика на ВКС в този случай правото на възражение срещу него отново ще принадлежи на титуляря на вземането – **определение № 465 от 11.08.2017 г. по т.д. № 1224/2017 г., II т.о. на ВКС.** Съдът по несъстоятелността по реда на чл. 692 от ТЗ с определение от 23.11.2020 г. по т.д.н. № 2175/2018 г. на СГС, е включил същото по възражението на кредитора. За предявяването на иска по чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ е спазен и 14-дневният преклузивен срок, т.к. при служебната справка в Търговския регистър по партидата на ищеца се установи, че определението на съда по чл. 692 ТЗ е обявено на 24.11.2020 г., а исковата молба е подадена на 08.12.2020 г. С оглед на това, искът следва да бъде разгледан по същество.

Безспорно между страните е обстоятелството, че между същите е възникнала облигационна връзка по силата на сключен договор за продажба на българска пшеница, който договор от писмените доказателства по делото не се установява да е развален. Твърдението, че с откриване на производството по несъстоятелност договорът ex lege бива прекратен, не почива на законовите разпоредби. Съгласно чл.644, ал.1 от ТЗ, синдикът може да прекрати всеки договор, по който е страна длъжникът, ако той не е изпълнен изцяло или частично. Това е особено правило, обслужващо целите на производството по несъстоятелност, поради което е систематично включено в разпоредбите за попълване масата на несъстоятелността. То урежда специфичната за производството по несъстоятелност възможност синдикът да прекрати сключени от длъжника заварени неизпълнени двустранни договори. Целта на упражняването на потестативното право е не пряко попълване на масата на несъстоятелността, а защита в равна степен интересите на кредиторите за максимално пълно и справедливо удовлетворяване, както и бързо приключване на производството по несъстоятелност. То може да бъде и средство за реструктуриране и оздравяване на длъжника като се държи сметка дали договорът има значение за оздравяване на предприятието му. Целеният резултат е намаляване на обезпеченията от масата на несъстоятелността задължения на длъжника. Потестативното право по чл. 644 ТЗ принадлежи само на синдика и негово е правото на преценка, при съобразяване, че изпълнението на договора може да доведе до намаляване масата на несъстоятелността и да засегне интересите на кредиторите, или че такъв договор няма да бъде изпълнен от длъжника и

задължението по него ще обремени масата на несъстоятелността. На прекратяване подлежи всеки двустранен договор, без значение какво е задължението на длъжника /парично, непарично, изискуемо или не/, свързан с масата на несъстоятелността, сключен от длъжника преди откриване на производството по несъстоятелност, който не е изпълнен изцяло или частично. Без значение е коя от страните е в неизпълнение. (в този смисъл Решение № 83 от 19.04.2017 г. на ВКС по т. д. № 1458/2016 г., I т. о., ТК). Настоящият състав се присъединява и към дадения в Решение № 212 от 19.01.2017 г. по т. д. № 3447/2015 г. отговор, че синдикът може да прекрати с едностранно предизвестие сключен от несъстоятелния длъжник договор, и в случаите, когато неизпълнението е от страна на длъжника, т. е. че синдикът може да прекрати по реда на чл. 644 ТЗ неизпълнен от несъстоятелния длъжник договор. Аргументите са, че ако законът имаше предвид неизпълнение от конкретна страна, това би било изрично посочено. Разпоредбата на чл. 644, ал. 1 ТЗ не предвижда като предпоставка за упражняване на потестативното право на прекратяване с едностранно предизвестие от синдика на неизпълнен единствено от насрещната страна договор. Възможни са хипотези, при които запазването на неизпълнен от длъжника договор пряко уврежда/обременява масата на несъстоятелността и противоречи на интересите на кредиторите или пречатства възможността за оздравяване на предприятието. Неоправдано, с оглед целите на производството по несъстоятелност е, синдикът да не може да упражни правото по чл. 644 ТЗ, ако преустановяването на договорната връзка обслужва интересите на кредиторите; в разрез с нуждите на несъстоятелността е лишаването на синдика от възможността да прекрати договор, който длъжникът не е в състояние да изпълни на падежа. С оглед на изложеното и както правилно е посочил СГС, при предвидена в закона правна възможност за синдика да прекрати сключените от длъжника договори, то не може да се приеме, че откриването на производство по несъстоятелност прекратява същите автоматично. Той продължава да поражда действие между страните и валидно обвързва същите. Поради това и при липса на доказано по делото разваляне на процесния договор от страна на синдика, то не може да се приеме, че същият е преустановил своето действие. Твърдения в тази насока не са и изложени от страна на синдика на „РХ Комодитис“ ЕООД.

По делото не се спори, че ответникът е в неизпълнение на своето задължение за предаване на 5000 метрични тона пшеницата, която по своята правна характеристика представлява заместима родово определена вещ, правото на собственост върху която не е преминало върху купувача със сключването на договора. Предвид откриването на производството по несъстоятелност обаче, това непарично задължение за прехвърляне на правото на собственост и предаването на пшеницата е трансформирано в парично на основание чл. 617, ал. 2 ТЗ. Размерът на тази непарична престация е пазарната стойност на 5000 метрични тона пшеница към датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност – 26.06.2019 г., както и правилно е приел СГС. Не могат да бъдат споделени доводите на синдика на дружеството в несъстоятелност, че доколкото не е прехвърлена собствеността върху родово определените вещи, то не може да се търси тяхната парична равностойност и това е така доколкото въпреки неизпълнението, продавачът остава задължен за своята престация, независимо, че едва с погасяването на задължението ще се извърши концентрацията и предметът ще се превърне от родово в индивидуално определен. Противното би означавало, че при всеки договор за продажба на родово определена вещ при неизпълнение от страна на длъжника за кредитора ще остане единствената възможност да търси обезщетение за претърпените от неизпълнението вреди, което обаче обезщетение подлежи на доказване по смисъла на чл.82 от ЗЗД, какъвто не е смисъла на закона.

По отношение размера на вземането следва да се посочи, че към 29.08.2018 г. пазарната стойност на тон пшеница е 357 лева, съгласно обзор за състоянието на зърнения пазар и движение на зърното в страната, публично достъпен на електронната страница на МЗХГ. В обзор за състоянието на зърнения пазар и движение на зърното в страната за периода 11.06.2019 – 28.06.2019 г., е отразено, че средната изкупна цена на хлебната пшеницата за този период бележи леко покачване от 332 лева на 333 лева за тон. При така посоченото пазарна цена или паричната равностойност на 5 000 метрични тона хлебната пшеница към 26.06.2019 г. (датата на откриване на производството по несъстоятелност на длъжника) възлиза на сумата 1 665 000 лева, без ДДС. Доколкото обаче „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД е заплатил само 90% от стойността на това количество пшеница, то и неговото вземане следва да бъде определено като 90 % от паричната равностойност на

5000 метрични тона пшеница или като сумата от 1 498 500 лв. без ДДС. Кредиторът обаче претендира трансформираното му вземане да е в по-ограничен обем – 1 400 000 лева, т. е., поради което съдът в приложение на диспозитивното начало, е ограничен до предявения размер на вземането, който е и предмет на депозираното и разгледано от съда по несъстоятелността възражение на ответника срещу списъка на неприетите вземания.

С оглед изложеното, искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуването на вземане за сумата от 1 400 000 лева, представляваща пазарната стойност на непарична престация - 5000 метрични тона пшеница, дължима по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., определена към датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност се явява неоснователен, а решението на първоинстанционния съд правилно в тази му част.

По иска с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуване на прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г., съдебният състав намира, че същият е допустим, поради наличието на всички процесуални предпоставки за предявяването му – спазен е преклузивният 14-дневен срок за предявяването му, вземането е било включено в списъка с неприети вземания от синдика, подадено е възражение от кредитора, съдът е включил вземането с определението си по чл. 692 от ТЗ. При извършената служебна справка относно етапа на развитие на производството по МАД № 9/2018 г., образувано пред АС при БТПП от „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД срещу „РХ Комодитис“ ЕООД, „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД и „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД с предмет обезщетение за вреди в размер на 420 930 евро от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ищеца вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, въззивната инстанция констатира, че на 07.05.2019 г. Арбитражния съд при БТПП е

прекратил производството по делото срещу „РХ Комодитис“ ЕООД. На 09.08.2021 г. решаващият орган е прекратил производството по делото на основание чл. 637, ал. 2 от ТЗ, поради това, че единият ответник „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД е заличен като търговец в Търговския регистър с влязло в законна сила съдебно решение на 29.07.2021 г., а в производството по несъстоятелност на другия ответник „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД е приключило предявяването и приемането на вземания на кредиторите, като с определение от 15.06.2021 г. е одобрен списъкът на приетите от синдика вземания, като е прието вземане на ищеца срещу ответника „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД, произтичащо от договор за продажба на българска пшеница № 400-453-Р/13.04.2018 г./анекси № 1, 1А, 1В, 2, 2А и 2В/ и договор за поръчителство № 2/11.07.2018 г. в размер на 823 267,52 лева, представляващо парична равностойност на вземания за доставка на 3080 метрични тона пшеница към датата на откриване на производство по несъстоятелност.

Предвид събраните писмени доказателства пред въззивната инстанция, настоящият съдебен състав извърши проверка в търговския регистър по партидата на „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД, като установи, че с определение № 263246 от 15.06.2021 г. по т. д. № 1951.2018 г. съдът по несъстоятелността е одобрил списъка с приети от синдика вземания, в който действително е включено вземането предмет на МАД № 9/2018 г. по описа на АС при БТПП. Важно е да се отбележи, че именно това вземане, което е прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на третото за спора лице „Булгрейн Трейдинг“ ЕООД, е предмет и на настоящия съдебен процес. Това обстоятелство следва да се вземе предвид като нововъзникнало такова, т.к. определение № 263246 от 15.06.2021 г. по т. д. № 1951.2018 г. е постановено след датата на постановяване на обжалваното пред настоящия въззивен състав решение от 26.05.2021 г. В този смисъл трябва да се приеме, че искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуване на прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“

ЕООД е основателен, т.к. това вземане е прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на солидарно отговорния длъжник по задължението за доставяне на 3080 метрични тона пшеница.

За пълнота следва да се обсъдят доводите, развити във въззивните жалби по съществото на спора. Приети са като писмени доказателство три броя складови разписки: № 6/15.08.2018 г., № 7/17.08.2018 г. и № 8/17.08.2018 г., издадени от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ във връзка с договор за покупко-продажба № 400-453-Р, съдържащи идентични волеизявления, но касаещи различни количества пшеница, възлизащи общо на 3080 метрични тона, които разписки обективират и изявления на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД и „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД. С всяка от разписките, „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ признава, че съхранява доставена му от „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД пшеница и се задължава спрямо „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД да не извършва доставки, премествания или предавания на стоките (съответното количество пшеница), различни от местоназначението, посочено от последното, включително влогоприемателят се задължава да осигури своевременно доставяне на стоките, съгласно инструкциите на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД. От съдържанието на складовите разписки се установява, че за изпълнение на задълженията по договора, влогоприемателят отговарял с цялото си имущество и издадената разписка следвало да се счита за поръчителство. Складовите разписки са подписани от доставчика „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, собственика на силоза (публичния склад) - „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ и „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД в качеството му на бенефициент.

В молбата за предявяване на вземанията кредиторът „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД претендира ангажиране на отговорността на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ в качеството на поръчител на „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД по договор за покупко-продажба № 400-453-Р за недоставените 3080 метрични тона пшеница, а при условията на евентуалност - на основание неизпълнение на собственото му задължение да не премества, обременява и се разпорежда със складираната пшеница, без изричното съгласие на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД. С определението си по чл. 692 от ТЗ съдът по несъстоятелността е приел това вземане на евентуално заявеното основание, а именно – вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ

Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД. Това евентуално вземане е включено в приетите за удовлетворяване в производството по несъстоятелността вземания и неговото съществуване е предмет на настоящия спор.

Настоящият съдебен състав намира, че първоинстанционният съд неправилно е квалифицирал правоотношението, възникнало с подписване на трите броя складови разписки, с които „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ е приело да съхранява в свой склад предадена му от „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД пшеница, като такова по договор за влог в публичен склад по смисъла на чл. 573 ТЗ. Договор за влог в публичен склад не е представен по делото, а се излага, че такъв е обективиран в складовите разписки, което е в противоречие с императивна материалноправна разпоредба. В чл. 574 от ТЗ изрично е уредено каква трябва да бъде формата за действителност на договора, а именно – договорът за влог в публичен склад се сключва в писмена форма и се вписва в складов регистър; влогоприемателят вписва договора във воден от него складов регистър. В тежест на ответника беше да докаже дължимост на процесното вземане на основание договор за влог с ищеца, като по делото не са ангажирани доказателства в тази насока, липсва представен договор в писмена форма, както и данни за вписване на такъв в регистъра на ищеца. Не може да се приеме, че представените по делото складови разписки имат характер на договор за влог, доколкото същите обективират в себе си единствено количеството пшеница, което се съхранява в склада към определена дата. Отделно от това, по искане на влогодателя, влогоприемателят издава складов запис за вложената стока, като последният се издава въз основа на складовия регистър и се състои от стоков запис и заложен запис, за което също не са ангажирани доказателства да са налични. Видно от приложените фактури сумата, която се претендира като обезщетение за вреди, е заплатена по издавани фактури по договор 400-453-Р/13.04.2018 г. между „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД и „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, като е превеждана по сметка на третото за спора дружество „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, а не по сметка на ищеца „РХ Комодитис“ ЕООД. Дори да се приеме, че складовите разписки имат

характер на договор за влог в публичен склад, то по силата на чл. 582 от ТЗ влогоприемателят би отговарял за вреди пред влогодателя „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД, но не и пред ответника. В допълнение, видно от представеното определение по реда на чл. 692 ТЗ в производството по несъстоятелност на „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД (л. 29 от делото) част от това вземане е прието за удовлетворяване от синдика в производството по несъстоятелност на „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД.

С оглед на гореизложеното, искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуване на прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД е изцяло основателен, поради което решението в тази част следва да бъде отменено, а предявеният иск уважен.

По иска с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 ТЗ за обявяване несъществуването на вземане в размер на 97 593,42 лева – разноски за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи иски и извършени разноски пред арбитражен съд, по отношение на които вземания възражението на длъжника до размер на 97 593,42 лева, е оставено без уважение, въззивният съд намира същия за допустим, т.к. са налице всички процесуалноправни предпоставки за предявяването му.

Към отговора на исковата молба са приложени два броя платежни нареждания, от които е видно, че на 14.09.2018 г. „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД е превело по сметка АС при БТПП сумата от 32 124 лева с посочено основание – арбитражна такса и депозит по международно арбитражно дело № 6/2018 г., а на 12.12.2018 г. дружеството е превело по сметка на АС при БТПП сумата от 10 784,38 лева с посочено основание – арбитражна такса и депозит по международно арбитражно дело № 17/2018 г. В производството са представени доказателства, от които е видно, че ответникът е заплатил чрез банков превод сумата от 4 455,91 лева за адвокатско възнаграждение в полза на Адвокатско дружество „Ц., Б., К.“ за обезпечаване на бъдещ иск за вземане за неустойка по анекс № 3 по договор

№ 400-454-P/13.04.2018 г. в размер на 29 2591,52 лева, съответно по МАД № 17/2018 г. на АС при БТПП (с предмет това вземане за неустойка) за адвокатско възнаграждение са заплатени 7 381,83 лева и сумата 26 423,65 лева е заплатеното адвокатско възнаграждение за представителство по МАД № 6/2018 г. на АС при БТПП, което има за предмет иск за реално изпълнение на задължението за доставка на 5000 метрични тона пшеница. В представена фактура № 0000003067/17.01.2019 г. е посочен общ размер на стойността на предоставени правни услуги във връзка с обезпечение на бъдещи иски – 27 101,06 лева, която е заплатена чрез банков превод, в сумата по фактурата се включва и претендираното възнаграждение в размер на 16423,65 лева за провеждане на производството по гр. дело № 11446/2018 г. на СГС, I-во ГО, 22 състав, за обезпечаване на бъдещия иск за реално изпълнение на договора за доставка на 5000 тона пшеница.

Настоящият въззивен състав намира, че вземането за разноси е самостоятелно вземане по облигационно правоотношение. Направените разходи при воденето на едно съдебно дело представляват намаляване имуществото на страната, но не е допустимо отделно и извън конкретното производство да се търси тяхното възстановяване, респ. да се претендират като обезщетение за имуществени вреди. В този смисъл е и съдебната практика /напр. - решение № 67 от 3.04.2014 г. на ВКС по гр. д. № 2944/2013 г., IV г. о., решение № 414 от 27.07.2009 г. на ВКС по гр. д. № 1049/2008 г., IV г. о./, и правната теория, които са константни в разбирането си, че отговорността за разноси по делото представлява правото на едната страна да иска и задължението на другата страна да плати направените разноси на тази страна, в чиято полза съдът е решил спора. Отговорността за разноси представлява гражданско правоотношение, което произтича от процесуалния закон и е уредено от него. Фактическият състав, от който тя се поражда, включва - неоснователно предизвикан правен спор, разноси причинени от воденето на делото по повод на този спор и съдебно решение, което потвърждава правното твърдение на претендиращата страна. Отговорността за разноси е обективна, невиновна отговорност и не е отговорност за вреди, защото има за предмет само направените по делото разноси. Тази отговорност може да съществува само по висящ процес и затова не може да се търси в отделно производство. Тя включва направените по делото разходи за внесена държавна такса, изплатен адвокатски хонорар, изплатени

възнаграждения за вещо лице, за явяване на свидетели в открито съдебно заседание, хонорар на преводач и т.н. Всички суми, изплатени на някое от тези основания, представляват разноси, които страната прави по повод на делото /чл. 78, ал. 1 ГПК/ и се дължат от страната, която с поведението си неоснователно е причинила възникването на съдебния спор. (Така и решение № 54/17.02.216 г. по гр.д. № 5091/2015 г. на ВКС, IV Г.О.). Изложеното следва да се има предвид и за арбитражните производства предвид това, че уредбата относно отговорността за разноси е идентична с тази в процесуалния закон, а именно – параграф 8. , ал. 1 от Тарифата за арбитражните такси и разноси по дела, които се разглеждат от АС при БТПП: Ако страните не са уговорили друго, разходите за арбитражна такса, депозит и събиране на доказателства по делото се присъждат в тежест на страната, срещу която е постановено решението, а когато искът е уважен частично, те се присъждат пропорционално на уважената и отхвърлената част от иска.

В настоящия процес липсват ангажирани доказателства от ответника, чиято е доказателствената тежест, да има произнасяне от компетентния орган, а именно Арбитражния съд при БТПП относно отговорността за разноси по МАД № 6/2018 г., както и по МАД 17/2018 г., съответно липсват доказателства същите да са присъдени с влязъл в законна сила акт, поради което претендираното вземане за разноси по арбитражните дела от ответника не съществува в неговия патримониум към настоящия момент.

Съгласно т. 5 от ТР № 6 от 06.11.2013 г. по тълк. дело № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС обезпечителният процес се развива едностранно до реализиране на правото на ответника да обжалва предприетите процесуални действия по налагане на обезпечението. Производството придобива състезателен характер едва при упражняване на институционален контрол за законосъобразност на акта на съда, с който се допуска обезпечение. Ето защо и отговорността за разноси не може да бъде реализирана в обезпечителното производство по начина, по който това процесуално се осъществява в състезателния исков процес, в който се разрешава материалноправния спор. С оглед изложеното се налага извод за неприложимост на чл. 81 ГПК спрямо обезпечителното производство. Отговорността за разноси при обезпечаване на иска се реализира при постановяване на решение, с което се разглежда спора по същество и съобразно неговия изход, тъй като привременно

осъществената мярка е постановена с оглед този изход и в защита на правните последици от решението. В унисон с тълкувателното решение е и уредбата относно отговорността на страните за разноси в обезпечителното производство, инкорпорирана в параграф 9 от Тарифата за арбитражните такси и разноси по дела, които се разглеждат от АС при БТПП: Ако страните не са уговорили друго, всяка страна има право да иска присъждане съобразно пар. 8, ал. 1 и 2 на разноските, направени в производство по обезпечение на иск - предмет на арбитражното производство. В случая, ищецът претендира да не съществува вземане в полза на ответника за разноси за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи иски, като в тежест на ответника бе да докаже, тяхната дължимост. Предвид липсата на представени доказателства в тази насока, а именно – произнасяне на компетентния орган Арбитражен съд при БТПП по МАД № 6/2018 г. и по МАД № 17/2018 г. във връзка с разноските, извършени в обезпечителните производства, то въззивният съд счита същите за недължими от ищеца. Представените към въззивната жалба писмени доказателства – молба от „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД до АС при БТПП за възстановяване на платената държавна такса по МАД № 9/2018 г., поради неговото прекратяване срещу „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ и определението на арбитражния съд, с което се указва да бъде изплатена по сметка на „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД половината от държавната такса за предявяване на иска, са неотносими към настоящото производство, т.к. касаят вземания, които не са включени за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на „РХ Комодитис“ ЕООД.

С оглед изложеното, искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 от ТЗ за несъществуване на прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност вземане в размер на 97 593,42 лева – разноси за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи иски и извършени разноси пред арбитражен съд е изцяло основателен и първоинстанционното решение в тази част следва да бъде отменено като неправилно.

В заключение, искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуването на вземане за сумата от 1 400 000 лева, представляваща пазарната стойност на непарична престация - 5000 метрични тона пшеница, дължима по договор за покупко-продажба № 400-454/13.04.2018 г., определена към датата на решението за откриване на производство по

несъстоятелност се явява неоснователен, а решението на първоинстанционния съд правилно в тази му част и като такова следва да бъде потвърдено; искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 ТЗ за несъществуване на вземане в размер на 823 267,52 лева, представляващо обезщетение за вреди от неизпълнение на поето от „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ с издадени три броя складови разписки задължение да предаде на ответника вложените в негов склад 3080 метрични тона пшеница, предадени му от продавача по договор за покупко-продажба № 400-453-Р/13.04.2018 г. „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД е основателен и решението в тази част следва да бъде отменено като неправилно, а искът с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 ТЗ за несъществуване на вземането в размер на 97 593,42 лева – разноски за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи иски и извършени разноски пред арбитражен съд, е основателен, затова решението в тази част следва също да бъде отменено като неправилно.

Страните по делото не претендират разноски, поради което такива не следва да им бъдат присъждани.

Воден от горното съдът:

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260834 от дата 26.05.2021 г. по т.д. № 2449/2020 г. по описа на Софийски градски съд, **В ЧАСТТА**, в която е отхвърлен искан а „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ ЕИК: 148116791 седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Дечо Стефанов“ № 38, вх. А, ет. партер, ап. 1 с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 2 от Търговския закон за установяване несъществуването на предявено и прието в производството по несъстоятелност на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ вземане на „Витера Румъния“ ООД (предишно наименование „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД), със седалище и адрес на управление: Букурещ, Район 2, ул. „Георге Цицейка“ № 212-214, ет. 5, вписано в Търговския регистър на Румъния под No. J40/29297/1994 за сумата от 823 267,52 лева – обезщетение вместо изпълнение на поето със складови разписки № 6/15.08.2018 г., № 7/17.08.2018 г. и № 8/17.08.2018 г. задължение за предаване на вложени в склад на ищеца 3 080 метрични тона пшеница, доставени от „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД за „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД, к а т о **ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ ЕИК: 148116791 седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Дечо Стефанов“ № 38, вх. А, ет. партер, ап. 1, **НЕ ДЪЛЖИ** на „Витера Румъния“ ООД (предишно наименование „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД), със седалище и адрес на управление: Букурещ, Район 2, ул. „Георге Цицейка“ № 212-214, ет. 5, вписано в Търговския регистър на Румъния под No. J40/29297/1994, сумата от 823 267,52 лева – обезщетение вместо изпълнение на поето със складови разписки № 6/15.08.2018 г., № 7/17.08.2018 г. и № 8/17.08.2018 г. задължение за предаване на вложени в склад на ищеца 3 080 метрични тона пшеница, доставени от „Нова Суворовска Мелница“ ЕООД за „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД.

ОТМЕНЯ решение № 260834 от дата 26.05.2021 г. по т.д. № 2449/2020 г. по описа на Софийски градски съд, **В ЧАСТТА**, в която е отхвърлен искан а „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ ЕИК: 148116791 седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Дечо Стефанов“ № 38, вх. А, ет. партер, ап. 1, с правно основание чл. 694, ал. 1, т. 1 от Търговския закон за установяване несъществуването на предявено и прието в производството по несъстоятелност на „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ вземане на „Витера Румъния“ ООД (предишно наименование „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД), със седалище и адрес на управление: Букурещ, Район 2, ул. „Георге Цицейка“ № 212-214, ет. 5, вписано в Търговския регистър на Румъния под No. J40/29297/1994 за сумата от 97 593,42 лева – разноски за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи искове и извършени разноски пред арбитражен съд, като **ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че „РХ Комодитис“ ЕООД /н./ ЕИК: 148116791 седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Дечо Стефанов“ № 38, вх. А, ет. партер, ап. 1, **НЕ ДЪЛЖИ** на „Витера Румъния“ ООД (предишно наименование „Гленкор Агрикалчър Румъния“ ООД), със седалище и адрес на управление: Букурещ, Район 2, ул. „Георге Цицейка“ № 212-214, ет. 5, вписано в Търговския регистър на Румъния под No. J40/29297/1994, сумата от 97 593,42 лева – разноски за заплатени адвокатски възнаграждения за обезпечаване на бъдещи искове и извършени разноски пред арбитражен съд.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата му част.

Решението подлежи на обжалване с **касационна жалба** пред Върховния касационен съд в **едномесечен срок** от връчването му на страните при условията на чл. 280, ал. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____